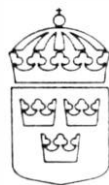

Motion till riksdagen

1988/89: A250

av Grethe Lundblad m.fl. (s)
Lantbrukets arbetsmiljö

Mot.
1988/89:
A250-259

Det moderna lantbruket anses ofta vara väl utrustat både vad gäller byggnader och maskiner. De senaste årtiondena har också nya rörmjölknings- och utgödslingssystem gjort flera tunga arbetsmoment lättare för många lantbrukare. Samtidigt har man i växtodlingen fått flera och större men också komplicerade maskiner; tyvärr tycks dock lantbrukaren eller lantbruksarbetaren fortfarande vara drabbad hårt av skador eller sjukdomar p.g.a. sin arbetsmiljö.

Jordbruket är en av de näringsgrenar som är mest drabbad av olycksfall i arbetet. 1984 var jordbruket den bransch som hade högst antal olycksfall per miljon arbetstimmar. Under 1980-talet har antalet dödsolyckor inom jordbruk, skogsbruk och fiske legat omkring 25 per år. Dessa näringar svarar för 17 % av samtliga dödsolyckor i arbetslivet i Sverige, medan jord- och skogsbruk sysselsatta endast utgör 2 % av den arbetsföra befolkningen.

Den senaste arbetsskadestatistiken är från 1986 och berör arbetsskador i jordbruket 1982. Den visar att det främst är jordbrukaren eller lantarbetaren som drabbas av olycksfall i arbetet. Under augusti 1982 anmäldes således 500 arbetsolyckor. Detta är antagligen ett resultat av det stora antalet maskiner i skördearbetet, hög arbetstakt och långa arbetsdagar under skördeperioden. Under 3:e kvartalet var fordon och arbetsmaskiner den skadeutlösande faktorn i 20 % av olycksfallen, medan det under vintermånaderna var halk- och fallolyckor som dominerade.

●fta riskerar lantbrukaren som småföretagare att få fordon eller maskiner som inte är riktigt anpassade till hans företag och arbetsmiljö. Statistiken visar att 956 av 1 536 arbetsolyckor inom jordbruket 1982 inträffade vid arbete med fordon eller arbetsmaskiner, 469 olyckor med handhållna maskiner och verktyg och 111 olyckor hade orsakats av arbete med hiss- och transportanordningar för spannmål eller utgödsling. 1 330 olyckor var traktor inblandad och skördetröskan i 52 olyckor.

Ett annat riskområde inom jordbrukets arbetsmiljö är husdjurskötsel där hanteringen av djuren har orsakat över 300 skador kanske ofta beroende på att stallmiljön är anpassad efter djurens och inte alls efter djurskötarens behov av utrymme.

Bland arbetssjukdomarna i jordbruket utgör belastningsskadorna, främst i rygg, höftled, ben och fotled, nära 60 %. Ändock kan man förmoda att det finns en underanmälning av arbetssjukdomarna, då jordbrukaren har svårt att få skött sin verksamhet om han lägger av med arbetet.

Det fanns 1985 cirka 88 000 egenföretagare i jordbruket och 15 000

stadigvarande anställda inom jordbruk och husdjurskötsel samt därtill 1 600 avbytare anställda i Lantbrukets avbyartjänst AB.

Mot. 1988/89
A250

För alla dessa är det viktigt att bevakningen över teknikområdet skärps ur arbetsmiljösynpunkt. Detta är särskilt viktigt, då det på grund av ny djurskyddslagstiftning nya krav kommer att ställas på byggnader, teknisk utrustning och produktionsteknik. Man kan förmoda att dessa myndighetskrav främst kommer att bevaka djurens välbefinnande.

Men den jordbruksarbetande – antingen han är egenföretagare, anställd eller avbytare – bör också i samband med förnyelse av stallmiljöer och produktionsteknik kunna vara säker på att få en behövlig förbättring av sin arbetsmiljö. Bl.a. inom äggproduktionen samt i samband med ökad utevistelse och frigång för nötkreaturen torde luftmiljön i hönshusen och lösgående djur kunna ge upphov till ökade risker för skador och sjukdomar.

Det är viktigt att man i det utredningsarbete som nu pågår om de farligaste arbetsmiljöerna inte undervärderar eller glömmer bort hälsoriskerna vid arbete inom jordbruket. Det kan också finnas anledning för Arbetsmiljöfonden att i samarbete med lantbruksforskningen undersöka nya produktionsmetoder och arbetsredskap ur arbetsmiljösynpunkt.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att arbetsmiljön inom lantbruket bör analyseras ingående av arbetsmiljöutredningen,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att Arbetsmiljöfonden i samarbete med Lantbruksuniversitetet bör bedöma den nya lantbrukstekniken ur arbets-skadesynpunkt.

Stockholm den 23 januari 1989

Grethe Lundblad (s)

Johnny Ahlqvist (s)

Kaj Larsson (s)

Jan Andersson (s)

Bengt Silfverstrand (s)